

4. Vasak Karel. Human Rights: A Thirty-Year Struggle: the Sustained Efforts to give Force of law to the Universal Declaration of Human Rights. *UNESCO Courier* 30. №. 11. 1977. С. 29–32.
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
6. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (1949)
https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gg/englisch_gg.html#p0494

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-268-8-22>

Капустинська В. В.,

студентка

Державного торговельно-економічного університету

Науковий керівник: Севастьяненко О. В.,

старший викладач кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права

Державного торговельно-економічного університету

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПОДАЛЬШУ ДІЯЛЬНІСТЬ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Останнім часом економіка України зазнає значних зовнішніх потрясінь, до яких можна віднести пандемію Covid-19 у 2020–2021 роках та повномасштабну війну проти росії, яка розпочалася 24 лютого 2022 року та триває дотепер. Ці чинники досить негативно впливають на економіку нашої держави, на фінансовий сектор, зокрема.

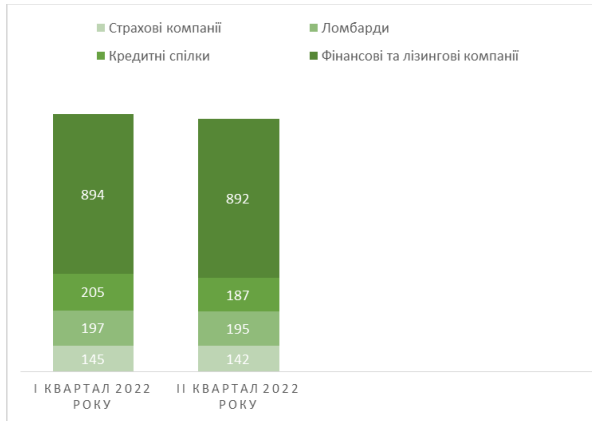
З початком повномасштабного вторгнення сектор небанківських фінансових послуг України зазнав значних змін, особливо це стосується невеликих фінансових установ, адже для них набагато важче далі продовжувати вести свою діяльність, аніж для великих фінансових установ. Важливо розуміти, що війна виснажує усі сфери економіки та небанківським фінансовим установам досить важко далі вести свою діяльність, тому багато таких установ або ж зазнали значних збитків, або ж взагалі припинили свою діяльність.

До ринку небанківських фінансових послуг входять:

- Страхові компанії;
- Лізингові компанії;
- Фінансові компанії;

- Ломбарди;
- Кредитні спілки.

Війна досить негативно впливає на діяльність цих установ, тому, на жаль, ми можемо спостерігати від’ємну динаміку їх діяльності [1]:

Діяльність небанківського фінансового сектору регулюється Національним банком України. Постанова постановляє небанківським фінансовим установам та особам, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, регулювання і нагляд за якими здійснює Національний банк України [2]. На сьогоднішній день Національний банк України, як регулятор, усіма силами намагається підтримати учасників ринку та надати можливості зосередитися на їх професійній діяльності.

Національний банк України заздалегідь, до початку війни, підготував нормативні документи, які повинні були регулювати банківський та небанківський сектор в умовах війни, і, коли в Україні був запроваджений військовий стан, банківському та небанківському сектору було легше адаптуватися до нових умов існування.

Існує ризиковий та неризиковий ринок. На ризиковому ринку компанії залучають кошти населення, а на неризиковому – ні.

Під час дії воєнного стану регулятор мінімально втручається в діяльність компаній неризикового сегменту ринку. Сьогодні не застосовуються заходи впливу за більшість порушень, перенесено строки виконання нових вимог регулювання та встановлено прийнятні для ринку можливості застосування нормативно-правових актів. Вживаючи всіх заходів для підтримання ринку під час війни,

Національний банк паралельно працює і на майбутнє. У повоєнні часи ринок потребуватиме ще більшої підтримки.

Ринок лізингу має всі шанси для розвитку у майбутньому, але це може статися лише за підтримки регулятора. Особливої підтримки потребуватимуть аграрії-лізингоодержувачі. Уже сьогодні учасники ринку сподіваються на збільшення обсягів надання державної фінансової підтримки в межах діючих програм. Також варто створити умови для реструктуризації боргів лізингодавців.

На сьогоднішній день фінансові компанії практично не кредитують, а ломбарди долають значні труднощі, здійснюючи професійну діяльність. Серед головних проблем галузі – мародерство та розкрадання майна на територіях, тимчасово не контрольованих українською владою, і в місцях проведення бойових дій; запровадження обмежень для зняття готівки; труднощі ідентифікації клієнтів, які втратили документи в результаті воєнних дій або вимушеного переїзду. Регулятор повинен підтримувати цих учасників ринку, розширивши їхні можливості для залучення коштів.

Ризиковий сегмент ринку потребує серйозної підтримки. До нього належить ринок кредитних спілок. Під час війни регулятор зробив чимало кроків, спрямованих на підтримання кредитних спілок:

- скасовано або перенесено низку операційних обов'язків;
- продовжено строки виконання заходів впливу, включаючи строки виконання планів відновлення фінансової стабільності;
- надано право встановлювати граничну суму видачі готівкових грошей у обсязі не більше 100 тис. грн кожному члену кредитної спілки на добу тощо.

Національний банк планує запровадити спеціальну спрощену процедуру ліквідації для кредитних спілок, які не зможуть відновитися через війну; дозволити спостережній раді кредитної спілки прийняти попереднє рішення про ліквідацію та отримати попередній дозвіл на ліквідацію від Національного банку; надати кредитним спілкам розширених можливостей для вкладання коштів у довгострокові державні цінні папери.

Ринок страхування також потребує підтримки. Для цього було вжито низку заходів із дерегуляції ринку:

- на час дії воєнного стану продовжено строк для приведення діяльності страховиків у відповідність до вимог нового Положення про ліцензування;
- дозволено здійснювати низку транскордонних переказів валютних цінностей з України на користь нерезидентів.

Після війни планується залучати страховиків до низки пріоритетних напрямів розвитку економіки, до яких належить будівництво, сільське

господарство, вантажні перевезення, іпотечне фінансування та кредитування, лізингові операції, інформаційні технології та інвестиції. Також планується розвиток особистого страхування. Регулятор створюватиме передумови для широкого впровадження медичного страхування. Це дасть змогу здійснити фінансування вторинної і третинної ланки медичної допомоги з переходом на закупівлю послуг державою у відповідних закладів.

Отже, війна досить негативно вплинула на ринок фінансових послуг, але наслідки цього впливу вдалося пом'якшити за підтримки державного регулятора – Національного банку України. За його підтримки подальша діяльність вищенаведених організацій буде продовжена та виведена на новий, кращий рівень надання послуг.

Список використаних джерел:

1. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>
2. Про затвердження Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг від 24 грудня 2021 року № 153. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0153500-21#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-268-8-23>

Котляренко О. П.,

*кандидат юридичних наук, полковник юстиції,
заступник начальника кафедри правового забезпечення
гуманітарного інституту
Національного університету оборони України
імені Івана Черняхівського*

ЧИННИКИ ЩОДО УПОРЯДКУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

В умовах, пов'язаних із введенням в Україні воєнного стану, суттєво активізувалась правотворча діяльність відповідних суб'єктів нормотворення, зокрема Міністерства оборони України (далі – Міноборони), що спричинено необхідністю негайного прийняття рішення [1]. Адже епоха війни вимагає швидких та рішучих дій, підпорядкованих єдиній меті – відсічі збройної агресії, у тому числі шляхом невідкладного законодавчого врегулювання положень, що визначають особливості вирішення питань в умовах воєнного стану.